

**การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าวังน้ำเขียว-ป่าเขาภูหลวง**

สมหมาย อุดมวิทิต
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วารันันต์ ต้นติเวทย์
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
แสงสรรค์ ภูมิสถาน
สาขาวิชาอุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การพัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นการสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าวจำเป็นต้องมีการลงทุนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ให้แก่ชุมชน ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษามูลค่าความเต็มใจจ่ายและปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าวังน้ำเขียว-ป่าเขาภูหลวง และ 2) เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการพัฒนาต้นแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าวังน้ำเขียว-ป่าเขาภูหลวง โดยอาศัยข้อมูลจากการสำรวจนักท่องเที่ยวตัวอย่างจำนวน 1,035 คน และการสัมภาษณ์ครัวเรือนในพื้นที่จำนวน 157 ครัวเรือน โดยผลการศึกษามีดังนี้

ผลการศึกษาทำให้สามารถประมาณการได้ว่าหากมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับการท่องเที่ยวอยู่ในช่วง 250-1,000 บาท จะมีอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวอยู่ในช่วงระหว่าง 58,747-141,543 คนต่อปี นอกจากนี้ เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ค่าความเต็มใจจ่ายเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าวังน้ำเขียว-ป่าเขาภูหลวง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 771.26 บาท/คน และค่ามัธยฐานเท่ากับ 633.59 บาท/คน ดังนั้น หากในการท่องเที่ยวมีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมโดยอาศัยค่ามัธยฐานของความเต็มใจจ่ายที่ระดับราคา 650 บาท/คน ประมาณได้ว่าจะมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในพื้นที่ประมาณ 78,723 คน/ปี และเมื่อนำผลการศึกษามาประมาณถึงผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับการพัฒนาการท่องเที่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนในการพัฒนาที่มีมูลค่าเท่ากับ 339.08 ล้านบาท ปรากฏว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าวมีผลตอบแทนสุทธิในทางการเงิน (NPV) เท่ากับ 238.71 ล้านบาท อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนทาง (BCR) มีค่าเท่ากับ 1.81 รวมทั้ง อัตราผลตอบแทนทางการเงินภายในของโครงการ (IRR) มีค่า 16.38 ซึ่งดัชนีชี้วัดความคุ้มค่าของการลงทุนทั้ง 3 ตัวแสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมหรือความคุ้มค่าในการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าวังน้ำเขียว-ป่าเขาภูหลวง อย่างไรก็ตาม ผลของการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนในท้องถิ่น โดยผลกระทบมีทั้งด้านบวก ได้แก่ ทำให้ได้รับผลตอบแทนด้านรายได้เพิ่ม การลดลงของปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า การกระจายรายได้ภายในชุมชนที่ดีขึ้น สำหรับผลกระทบทางด้านลบ คือ ปัญหาขยะในระดับค่อนข้างมาก และราคาสินค้าอุปโภคบริโภคภายในชุมชนจะเพิ่มขึ้น

ผลจากการศึกษามีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการศึกษาความสามารถในการรองรับของพื้นที่เพื่อแสดงถึงศักยภาพในการท่องเที่ยวของพื้นที่เพิ่มเติม ควรมีการประเมินมูลค่าของผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชนซึ่งนับได้ว่าเป็นต้นทุนทางอ้อมของโครงการเพื่อนำไปร่วมกับการประเมินความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจ ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความชัดเจน รวมทั้ง ควรมีหน่วยงานกลางเป็นผู้ประสานงานในการจัดทำโครงการเพื่อเสนองบประมาณผ่านทางท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด

คำสำคัญ: การพัฒนาการท่องเที่ยว ป่าสงวนแห่งชาติป่าวังน้ำเขียว-ป่าเขาภูหลวง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

**A Cost – Benefit Analysis for Development of Sustainable Tourism
at Wang Nam Khiao - Pha Khao Phu Luang Forest Reserve**

Sommai Udomwitid
Department of Economics, Faculty of Economics, Kasetsart University
Waranan Tantiwat
Department of Economics, Faculty of Economics at Sriracha, Kasetsart University
Sangsan Phumsathan
Parks, Recreation, and Tourism Program, Faculty of Forestry, Kasetsart University

Abstract

Developed tourism in communities can create real benefit for a number of people in communities. However, developed tourism needed for plethora investment can prepare readiness in many sides for communities. Thus, the objectives of this research are: 1) to study the willingness to pay and factors impacting the willingness to pay of tourists for sustainable tourism at Wang Nam Khiao - Pha Khao Phu Luang Forest Reserve and 2) to analyze the benefits and costs from developed model for sustainable tourism at Wang Nam Khiao - Pha Khao Phu Luang Forest Reserve. The research draws samples from tourists and households in Wang Nam Khaio collected by 1,035 and 157 questionnaires respectively.

The study results can estimate the charges for tourism to be between 250 – 1,000 Baht and the demand for tourists to be between 58,747 – 141,543 persons per year. For the willingness to pay for sustainable tourism in Wang Nam Khaio, the arithmetic mean and median are 771.25 and 633.59 Baht per person respectively. Therefore, if the charge is calculated by median of willingness to pay at the price of 650 Baht, the number of tourists will be 78,723 person per year. In addition, the expected benefit from developed tourism compared with the cost of developed tourism is 339.08 million Baht. Indicators of worthy investment which are Net present value (NPV) of developed tourism equaled to 238.71 million Baht, Benefit-Cost ratio (B/C ratio) equaled to 1.81 and Internal Rate of Return (IRR) equaled to 16.38, show suitability and worthiness for developed tourism in Wang Nam Khaio national forest. However, developed tourism has impacts on local communities, not only positive impacts which are increase in income, decrease of trespass forest area and better income distribution, but also negative impacts which are increase in garbage and price of goods in local communities.

The research suggests that the tourism capacity should be reviewed in order to enhance its potential. Furthermore, indirect cost which affects local communities should be evaluated to estimate economic worthiness. Finally, government should be a project coordinator and support a budget for developed tourism as well.

Keyword: Tourism Development, Wang Nam Khiao - Pha Khao Phu Luang Forest Reserve,
Cost-Benefit Analysis